

Kommunledningskontoret
Tjänsteskrivelse till Valnämnden

Datum:
2022-04-25

Diarienummer:
VLN-2022-00012

Handläggare:
Åsa Nilsson Bjervner

Valnämndens uppföljning av ekonomi per mars och verksamhet per april 2022

Förslag till beslut

Valnämnden beslutar

1. **att** godkänna kommunledningskontorets förslag till uppföljning av ekonomi per mars och verksamhet per april 2022 enligt bilagd handling, samt
2. **att** översända upprättad handling i valnämndens uppföljning till kommunstyrelsen.

Ärendet

Kommunledningskontoret har sammanställt förslag till uppföljning av ekonomi per mars och verksamhet per april 2022. Uppföljningen innehåller de underlag som ska lämnas till kommunstyrelsen avseende delårsbokslut och uppföljning av kommunfullmäktiges uppdrag. Samtliga underlag i uppföljningen finns i den bilagda handlingen.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunledningskontoret. Barn-, jämställdhets- och näringslivsperspektiven bedöms inte vara relevanta med föreliggande förslag till beslut.

Föredragning

Valnämnden har ett avgränsat uppdrag att genomföra val, det medför att nämndens möjlighet att bidra till kommunfullmäktiges inriktningsmål är begränsat. Valnämnden, har i arbetet med att konkretisera Mål och budget övervägt samtliga mål och uppdrag riktade till nämnden.

Valnämnden arbetar med inriktningsmål 2 inom sitt grunduppdrag. Två av kommunfullmäktiges uppdrag inom inriktningsmål 8 berör valnämnden 2022.

Delårsuppföljningen i april fokuserar på aktiviteter, åtgärder och uppdragen med bedömning av status, beräknat slutår för uppdragen och kommentarer vid eventuella avvikelser. Ingen bedömning av måluppfyllnad görs i uppföljningen.

Periodens resultat är ett överskott om 0,2 mnkr vilket är en positiv avvikelse med motsvarande belopp i förhållande till budget för perioden. Överskottet förklaras främst av lägre upparbetade kostnader inom valkansli för allmänna val eftersom delar av administrativt stöd återfinns inom kommunledningskontoret. Valnämnden prognostiserar ett nollresultat. Statsbidraget är 2,1 mnkr högre än budgeterat men möts av en högre bemanning vid valets genomförande samt ökade kostnader för material, information och transporter.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt i detta ärende.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 25 april 2022
- Bilaga 1, Valnämndens uppföljning av ekonomi per mars och verksamhet per april 2022

Kommunledningskontoret

Åsa Nilsson Bjervner
Kanslichef

Valnämnden
Delårsrapport

Datum:
2022-04-25

Diarienum:
VLN-2022-000012

Handläggare:
Åsa Nilsson Bjervner

Valnämndens uppföljning av ekonomi per mars och verksamhet per april 2022

Uppföljningen av verksamhet per april och ekonomi per mars syftar till att ge en helhetsbild av nämndens resultat för perioden januari till april 2022. Den innehåller uppföljning av kommunfullmäktiges styrsignaler från Mål och budget och den uppföljning nämnden själva gör för att följa upp sin verksamhetsplan. Utifrån underlagen gör nämnden en sammantagen bedömning av resultatet av arbetet inom sitt ansvarsområde.

Nämndens uppdrag

Valnämndens uppdrag är att på lokal nivå ansvara för genomförandet av allmänna val till riksdag, kommun- och regionfullmäktige, val till Europaparlamentet samt folkomröstningar i enlighet med gällande lagar.

Valnämnden ansvarar för val i enlighet med bestämmelserna i vallagen, kommunallagen samt lagen om kommunala folkomröstningar eller liknande förfaranden. Det innebär att Uppsala valnämnd är lokal valmyndighet och bland annat utser och utbildar röstmottagare, beslutar om vallokaler, arrangerar förtidsröstning, svarar för den preliminära räkningen av rösterna på valkvällen samt ansvarar för den så kallade onsdagsräkningen.

Omvärld och förutsättningar

Den 11 september 2022 är det val till riksdag, kommun- och regionfullmäktige. Valnämndens uppdrag är att genomföra ett tryggt, säkert och tillgängligt val.

Inför beslut i kommunfullmäktige så gjorde nämnden en översyn av kommunens indelning i valdistrikt inför de allmänna valen år 2022. Kommunfullmäktige beslutade i september 2021 i enlighet med nämndens förslag och överlämnade sedan förslaget till länsstyrelsen som fastställt distrikts-indelningen. Sedan föregående allmänna val, år 2018, har antalet röstberättigade i kommunalvalet ökat med omkring 10 000 personer. Med utgångspunkt i bland annat befolkningsförändringarna, pågående utbyggnad i vissa områden och Uppsala stads relativt många valdistrikt med få röstberättigade föreslogs Uppsala kommun indelas i 152 valdistrikt inför valen 2022 jämfört med tidigare 161 distrikt i valen 2018 och 2019.

Under 2018 tog riksdagen beslut om förändringar av Vallagen vilka trädde i kraft i januari 2019. En viktig förändring var ett krav på att platsen där valsedelarna läggs ut ska vara avskärmd. Ingen väljare ska uppleva en risk för att röja sin valhemlighet när den tar valsedlar från valsedelstället. Förändringen stärker skyddet för valhemligheten och minskar risken för att väljare ska utsättas för otillåten påverkan i samband med röstningen.

Vid genomförandet av Europaparlamentsvalet 2019 tillämpades den nya lagstiftningen för första gången. Avskärmningarna som nämnden använde vid valet 2019 fungerade tillfredsställande men nämnden ser att det kommer bli en än större utmaning att ordna avskärmningar och logistik i lokalerna inför genomförandet av valet 2022 då det är tre val som ska genomföras.

Den nya lagstiftningen för ökat skydd av valhemligheten ställer höga krav på nämnden att säkerställa ändamålsenliga och tillgänglighetsanpassade vallokaler och lokaler för förtidsröstning. Ett antal av de lokaler som använts vid tidigare val kommer inte längre kunna användas och arbetet pågår med att hitta ändamålsenliga alternativ. Vid valet till Europaparlamentet 2019 prövade nämnden att låta flera valdistrikt dela på en större lokal (idrottshall) vilket föll väl ut och detta kommer att utvecklas nu under genomförandet av valet i september. Då flera distrikt delar på en större lokal kan också distriktens röstmottagare samordnas på ett bättre sätt. Skyddet av valhemligheten kommer att ställa krav på en förbättrad logistik och hantering av köer vid vallokaler och lokaler för förtidsröstning, detta innebär att den totala bemanningen kommer att behöva utökas inför genomförandet av valet i september.

Arbetet med att boka upp och inventera vallokaler och lokaler för förtidsröstning inför valet i september pågår och nämnden har sett stora utmaningar att hitta lämpliga lokaler. Det är framför allt lokaler för förtidsröstning som det är en utmaning att finna då de både ska tillåta en bra logistik och i övrigt uppfylla kraven på tillgänglighet. Nämnden ser också utmaningar i nybyggda bostadsområden då dessa områden innehåller få större samlingslokaler som är lämpliga att använda till vallokaler, exempelvis Kungsängen (Industristaden).

Den ökade polariseringen inom flera områden i samhället påverkar förutsättningarna för att genomföra demokratiska val. Ojämlikheten i levnadsvillkor ökar, både mellan individer och mellan olika bostadsområden. Inkomstskillnaderna växer liksom skillnaderna i sysselsättning och hälsa. Samhällsklimatet upplevs som allt hårdare. Lokalt kan detta ta sig uttryck i form av social oro och en ökad närvaro av ickedemokratiska krafter och metoder.

Uppföljning av verksamheten

Valnämnden har ett avgränsat uppdrag att genomföra val, det medför att nämndens möjlighet att bidra till kommunfullmäktiges inriktningsmål är begränsat. Valnämnden, har i arbetet med att konkretisera Mål och budget övervägt samtliga mål och uppdrag riktade till nämnden.

Valnämnden arbetar med inriktningsmål 2 inom sitt grunduppdrag. Två av kommunfullmäktiges uppdrag inom inriktningsmål 8 berör valnämnden 2022. Valnämnden har lagt åtgärder som bidrar till de båda uppdragen till det kvarvarande uppdraget om Öka valdeltagande i områden och för grupper med lågt valdeltagande samt verka för ett mer jämlikt valdeltagande. Valnämnden har bedömt att nämnden inte har möjlighet att genomföra övriga uppdrag inom ramen för sitt ansvarsområde under åren 2021 – 2022.

Delårsuppföljningen i april fokuserar på aktiviteter, åtgärder och uppdragen med bedömning av status, beräknat slutår för uppdragen och kommentarer vid eventuella avvikelser. Ingen bedömning av måluppfyllnad görs i uppföljningen.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 2

Uppsala ska vara tryggt och attraktivt att leva, verka och vistas i

Grunduppdrag: Arbeta för att val ska kunna genomföras på ett tryggt, säkert och tillgängligt sätt.

Nämndens aktiviteter	Koppling till styrdokument/fokusområde	Förväntade effekter av åtgärden	Status och kommentar
Beakta säkerhets- och trygghetsaspekten vid inventering av vallokaler inför beslut om vilka lokaler som ska användas. Säkerhets- och trygghetsaspekten ska även utgöra en del av utbildningen av röstmottagare.		Uppsalas innevånare känner sig trygga när de går och röstar	Pågår. Alla vallokaler är inventerade och nästan alla förtidsröstningslokaler på klara. Planering av utbildning påbörjad
En risk- och sårbarhetsanalys ska genomföras inför valet i samarbete med avdelningen för säkerhet och beredskap.		Vidta de åtgärder som går att ta för att genomföra ett tryggt och säkert val.	Pågår. Risk- och sårbarhetsanalys påbörjad av valkansliet och samordning med säkerhetsavdelningen är påbörjad. Är ett löpande arbete som pågår till och med att valet är genomfört.
Säkerställ att det finns korrekt information om nämndens uppdrag i kommunens medier, följa och samverka med kommunikation och säkerhetsenheten.	(Riskåtgärd)	Korrekt och tillgänglig information om nämndens uppdrag.	Kommunikationsplan beslutas av valnämnden i maj.

Tabell 1. Nämndens åtgärder inom grunduppdraget kopplade till inriktningsmål 2.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 8

I Uppsala ska ingen lämnas utanför och invånare, organisationer och näringsliv ska vara delaktiga i att utforma samhället

Uppdrag 28: Utarbeta en systematik för att skapa likvärdiga möjligheter för invånarna att vara delaktiga i utvecklingen av Uppsala

Valnämndens arbete inom detta uppdrag omhändertas i åtgärderna för nedanstående kvarvarande uppdrag.

Kvarvarande uppdrag	Nämnd	Status och slutår
<p>Öka valdeltagande i områden och för grupper med lågt valdeltagande samt verka för ett mer jämlikt valdeltagande. (KS och VLN)</p> <p>Uppdragsbeskrivning: Förekomst av och spridning av desinformation i sociala- och i andra medier leder till att valnämndens arbete med att genomföra demokratiska val försåras. Det kan leda till ett minskat valdeltagande. För att minska risken för förtroendeförlust behöver information om nämndens oberoende ställning tydliggöras och stärkas.</p> <p>Kommentar:</p>	KS och VLN	Pågår, 2022

Tabell 2. Kvarvarande uppdrag.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument/ fokusområde	Förväntade effekter av åtgärden	Status och kommentar
Säkerställa att det finns tillgängliga och ändamålsenliga vallokaler och lokaler för förtidsröstning.			Pågår enligt plan
Säkerställa tillgänglighet för alla målgrupper i arbetet med vallokaler och lokaler för förtidsröstning.		Alla röstberättigade ska ha likvärdiga möjligheter att delta i demokratiska val.	Pågår enligt plan
Genom att använda ambulerande röstmottagare och samverka med äldrenämndens verksamhet ska alla äldre som vill få möjlighet att rösta i valet göra detta.		Alla får möjlighet att rösta vid valet på samma villkor	Pågår enligt plan
Rekrytera flerspråkiga röstmottagare.		Väljarna får ökad tillgänglighet och förståelse genom flerspråkiga röstmottagare.	Pågår enligt plan
Genomföra informationsinsats om hur man röstar, exempelvis genom olika kanaler och språk.		Ökat valdeltagande inom grupper med lågt valdeltagande.	Pågår enligt plan

Tabell 2. Nämndens åtgärder till kvarvarande uppdrag: Öka valdeltagande i områden och för grupper med lågt valdeltagande samt verka för ett mer jämlikt valdeltagande.

Indikatorer

Indikator	2022	Mål	Jämförvärde	Källa
Andel tillgänglighetsanpassade vallokaler och lokaler för förtidsröstning		Alla		

Tabell 3. Nämndens indikatorer till Andel tillgänglighetsanpassade vallokaler och lokaler för förtidsröstning

Nämndens hantering av övriga inriktningsmål och uppdrag

Nedanstående uppdrag från Mål och budget 2022 - 2024 har kommunfullmäktige riktat till samtliga nämnden och bolag. Valnämnden har bedömt att nämnden inte har möjlighet att genomföra uppdragen inom ramen för sitt ansvarsområde under åren 2022 - 2024.

Inriktningsmål 1

Uppdrag 1. Genomföra en årlig kartläggning av hur nämndernas och bolagsstyrelsernas resurser kommer män och kvinnor till godo i syfte att omfördela resurser för att främja jämställdhet och likvärdighet.

Uppdrag 2. Förenkla företagets vardag genom att utveckla en nytänkande, effektiv och rättssäker företagservice med hög kvalitet.

Uppdrag 3: Utveckla digitala välfärdstjänster för ökad samhällsnytta och ett mer effektivt resursutnyttjande.

Inriktningsmål 2

Uppdrag 5. Vässa kommunens förmåga att förebygga och bekämpa ungdomsbrottslighet och kriminalitet.

Inriktningsmål 3

Uppdrag 9. Öka takten i klimatomställningen för att minska växthusgasutsläppen och nå målet om en fossilfri välfärdskommun 2030 och klimatpositivt Uppsala 2050.

Inriktningsmål 4

Uppdrag 11: Påskynda integrationen för en snabbare etablering av nyanlända och skapa förutsättningar för fler människor att försörja sig genom utbildning, arbete eller entreprenörskap.

Uppdrag 12: Stärka arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga och hantera ökad psykisk ohälsa.

Inriktningsmål 5

Uppdrag 12: Stärka arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga och hantera ökad psykisk ohälsa.

Uppdrag 14. Förbättra möjligheten till anställning för personer med funktionsnedsättning i kommunens verksamheter.

Inriktningsmål 7

Nämnden har inte några uppdrag inom inriktningsmålet

Inriktningsmål 9

Uppdrag 30: Stärka arbetet med hälsofrämjande arbetsätt och ett hållbart arbetsliv.

Valnämnden har inga åtgärder kopplade till de kommundemensamma nämndmålen under inriktningsmål 9; N9.1: Kommunen ska ha ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv och N9.2: Kommunen ska ha ett kulturbärande ledar- och medarbetarskap, som säkrar leveranser av hög kvalitet, verksamhetsutveckling och medledarskap.

Ekonomiskt resultat

VALNÄMNDEN	Kommunbidrag	Resultat per mars		
		Periodens utfall	Periodens utfall	Helårsprognos
Belopp i miljoner kronor	2022	202201-202203	202101-202103	202203
Politisk verksamhet (1)	10,7	0,2	0,0	0,0
Övriga verksamheter	0,0	0,0	0,0	0,0
Nämnden totalt	10,7	0,2	0,0	0,0

	Prognos-	Prognos-	Prognosspann	
	försämring	förbättring	Min	Max
Prognososäkerhet	0,0	0,0	0,0	0,0

Nämndens analys

Periodens resultat för perioden är ett överskott om 0,2 mnkr vilket är en positiv avvikelse med motsvarande belopp i förhållande till budget för perioden. Överskottet förklaras främst av lägre upparbetade kostnader inom valkansli för allmänna val eftersom delar av administrativt stöd återfinns inom kommunledningskontoret. Valnämnden prognostiserar ett nollresultat. Statsbidraget är 2,1 mnkr högre än budgeterat men möts av en högre bemanning vid valets genomförande samt ökade kostnader för material, information och transporter.

Investeringar

Valnämnden har inga investeringar

Risker och osäkerhet

Prognosen bedöms som relativt säker men viss osäkerhet råder kring kostnadsökningarna för framför allt material och transporter.